

## სკოპინგის დასკვნა N32

**დაგეგმილი საქმიანობის დასახელება:** 50 მგვტ სიმძლავრის ქარის ელექტროსადგურის, 110 კვ ქვესადგურისა და 35 კვ ძაბვის მიწისქვეშა ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობა და ექსპლუატაცია;

**დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი:** შპს „აჭარ ენერჯი-2007“ (ს/კ 245591426);

**დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი:** ზესტაფონის მუნიციპალიტეტი;

**განაცხადის შემოსვლის თარიღი:** 25.08.2023;

**მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ:** შპს „გამა კონსალტინგი“;

### ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში შპს „აჭარ ენერჯი-2007“-ის მიერ წარმოდგენილ იქნა, ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, 50 მგვტ სიმძლავრის „ზედა წევას“ 50 მგვტ სიმძლავრის ქარის ელექტროსადგურის, 110 კვ ქვესადგურისა და 35 კვ ძაბვის მიწისქვეშა ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, 50 მგვტ სიმძლავრის ქარის ელექტროსადგურის, 110 კვ ქვესადგურის 35 კვ ძაბვის მიწისქვეშა ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობა და ექსპლუატაცია დაგეგმილია ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ზედა წევას და სოფ. აჭარის მიმდებარე ტერიტორიებზე. ქარის ელექტროსადგური, 110 კვ ქვესადგური და 35 კვ. ეგზ ძირითადად განთავსებული იქნება სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთებზე. უახლოესი საცხოვრებელი სახლი საპროექტო 110 კვ ქვესადგურიდან დაშორებულია დაახლოებით 60 მეტრით, ხოლო წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით ქარის ელექტროსადგურის ტურბინებიდან - 350-400 მეტრით.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია დაგეგმილი საქმიანობის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის განხილულია ქარის ტურბინების და ქვესადგურის განთავსების ადგილმდებარეობის ალტერნატივები, ასევე მოცემულია დაგეგმილი საქმიანობის უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივა. დოკუმენტში განხილულია ქარის ელექტროსადგურის განთავსების სამი ალტერნატიული ვარიანტი, რომელთა ურთიერთშედარების საფუძველზე, გარემოსდაცვითი და ტექნიკური უპირატესობების გათვალისწინებით, უპირატესობა მიენიჭა მე-3 ალტერნატივას, რაც გულისხმობს ქარის ელექტროსადგურის განთავსებას ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ზედა წევას და სოფ. აჭარის მიმდებარე ტერიტორიებზე. საპროექტო 110 კვ ქვესადგურის ადგილმდებარეობის ალტერნატიული ვარიანტებიდან (ალტერნატივა 1 და ალტერნატივა 2), ბიოლოგიურ გარემოზე ნაკლები ზემოქმედებისა და ხელსაყრელი გეოლოგიური პირობების

გათვალისწინებით, უპირატესობა მიენიჭა პირველ ალტერნატიულ ვარიანტს, რომლის მიხედვით ქვესადგური განთავსდება სოფ. ზედა წევას და სოფ. აჭარის მიმდებარე.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ქარის ელექტროსადგურის ტურბინების განთავსების წერტილების GPS კოორდინატებია: **N1 ტურბინა** X- 347065.99, Y-4661395.99; **N2 ტურბინა** X- 346950.99, Y- 4661720.99; **N3 ტურბინა** X- 347072.99, Y- 4662074.99; **N4 ტურბინა** X- 347357.99, Y-4662399.99; **N5 ტურბინა** X- 347451.99, Y- 4662757.99; **N6 ტურბინა** X- 347591.99 Y- 4663090.99; **N7 ტურბინა** X- 347466.99, Y- 4663383.99; **N8 ტურბინა** X- 347050.99, Y- 4663559.99; **N9 ტურბინა** X- 346935.99, Y- 4663855.99; **N10 ტურბინა** X- 346870.99, Y- 4664163.99; **N11 ტურბინა** X- 346922.99, Y- 4664439.99.

ქარის ელექტროსადგური მოიცავს 11 ერთეულ „NORDEX“-ის ტიპის ფოლადის ტურბინებს. თითოეული ტურბინის სიმაღლე მიწის ზედაპირიდან იქნება - 108 მეტრი. ტურბინები აღჭურვილი იქნება 163მ დიამეტრის 3 ფრთით. ტურბინების ექსპლუატაციისთვის ქარის სიჩქარე უნდა მერყეობდეს მინიმუმ 3მ/წმ-დან 26მ/წმ-მდე. ქარის მაღალ ნიშნულამდე მიღწევის შემთხვევაში, უსაფრთხოების საკითხების გათვალისწინებით, მოხდება ტურბინების გაჩერება. თითოეული ტურბინის ნომინალური სიმძლავრე შეადგენს 5,000 კვტ-ს. ქარის ელექტროენერგიის საშუალო წლიური გამომუშავება იქნება დაახლოებით 180.894 გვტ/სთ. ტურბინების მიერ გამომუშავებული ელექტროენერგია მიწისქვეშა 35 კვ ძაბვის საკაბელო ხაზის საშუალებით, მიეწოდება 110 კვ ძაბვის ქვესადგურს, საიდანაც ასევე 110კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზით დაკავშირებული იქნება 500 კვ ძაბვის ქვესადგურ „ზესტაფონი 500“-სთან.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, ქარის ტურბინებისა და ქვესადგურის დამაკავშირებელი 35 კვ ძაბვის ეგზ განთავსდება მიწისქვეშ 0.75-1.5 მ სიღრმეზე. ეგზ-ის დერეფანი გაივლის მისასვლელი გზების გასწვრივ და დამატებითი ტერიტორიების ათვისებას ადგილი არ ექნება. ტრანშეის მოწყობა მოხდება მიკრო-ექსკავატორის გამოყენებით, თხრილის სიგანე იქნება არაუმეტეს 70 სმ. საკაბელო ხაზების ჯამური სიგრძე იქნება 15,3 კმ.

საპროექტო 110 კვ ძაბვის ქვესადგურის მოეწყობა დაგეგმილია 12 000 მ<sup>2</sup> ფართობის მქონე მიწის ნაკვეთზე (GPS კოორდინატები: X-346904.58, Y-4663308.69). ქვესადგურში განთავსებული იქნება შემდეგი ინფრასტრუქტურა: საშუალო ძაბვის სისტემა; მაღალი ძაბვის სისტემა; კონდენსატორული ბატარეები; კონტროლის, კომუნიკაციის, უსაფრთხოების დაცვის და სახანძრო დაცვის სისტემები, „SCADA“ სერვისის ჩათვლით; სათანადო დამხმარე ინფრასტრუქტურა;

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ქარის ელექტროსადგურის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერგიის ქ/ს „ზესტაფონი 500“-ში ჩასართავად, საპროექტო 110 კვ ძაბვის ქვესადგურიდან საჭირო იქნება 110 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის გაყვანა ქ/ს „ზესტაფონი 500“-მდე. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, 110 კვ ეგზ-ის გაყვანა მოხდება დამოუკიდებელი პროექტის სახით. გზშ-ის ანგარიშში სათანადოდ უნდა იქნეს

დასაბუთებული ეგზ-ის დამოუკიდებელი პროექტით გაყვანის გადაწყვეტილება ან წარმოდგენილი უნდა იქნეს ეგზ-ის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (ტიპი, პარამეტრები, სქემატური ნახაზები, shp ფაილები, გარემოს კომპონენტებზე ზემოქმედება და ა.შ.) და მისი მოწყობის შედეგად გარემოს კომპონენტებზე ზემოქმედების შეფასება;

წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობის პროცესში სამშენებლო მასალებისა და მზა კონსტრუქციების ტრანსპორტირებისათვის გამოყენებული იქნება საერთაშორისო მნიშვნელობის “თბილისი-სენაკი-ლესელიძის (E60)” საავტომობილო მაგისტრალი და საპროექტო ტერიტორიასთან დამაკავშირებელი ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა, რომლის სიგრძე შეადგენს 4,8 კმ-ს. აღნიშნული გზის ტექნიკური მდგომარეობა არადაამკაყოფილებელია და გარკვეულ ადგილებში საჭირო იქნება სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელება, ასევე გზის სავალი ნაწილის გაფართოება 4,5-5 მ სიგანემდე. გზის ზედაპირი დაფარული იქნება ხრეშის ფენით. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს სარეაბილიტაციო გზის პარამეტრების შესახებ ინფორმაცია, ასევე შეფასებული უნდა იყოს მისასვლელი გზის სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარების შედეგად გარემოს კომპონენტებზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასება.

საპროექტო ქარის ელექტროსადგურის, 35კვ ძაბვის ეგზ-ის და ქვესადგურის სამშენებლო სამუშაოების ვადა განსაზღვრულია 24 თვით. სამშენებლო ბანაკის განთავსება დაგეგმილია, ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ზედა წიფლავაკეში 11 900 მ<sup>2</sup> ფართობის მქონე მიწის ნაკვეთზე (GPS კოორდინატები: X- 347026.05, Y- 4664853.77). სამშენებლო ბანაკისათვის შერჩეული ტერიტორია თავისუფალია მცენარეული საფარისგან. უახლოესი საცხოვრებელი სახლიდან დაშორების მანძილი შეადგენს დაახლოებით 800 მეტრს. სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე დაგეგმილია შემდეგი ინფრასტრუქტურული ობიექტების განთავსება: სამშენებლო ტექნიკის და სატრანსპორტო საშუალებების სადგომები, სასაწყობო სათავსოები, ადმინისტრაციული და პერსონალისთვის განკუთვნილი საცხოვრებელი ობიექტები (კონტეინერული ტიპის), სასადილო, სახელოსნოები, ბეტონის კვანძი, დაცვის ჯიხური და სხვა. სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებისთვის მოხდება წყლის შემოტანა, რისთვისაც მოეწყობა სასმელი წყლის სამარაგო რეზერვუარი, ხოლო ტრანსპორტირებისათვის გამოყენებული იქნება სპეციალური ავტოცისტერნა. ჩამდინარე წყლების ჩაშვება მოხდება 10 მ<sup>3</sup> მოცულობის ჰერმეტიკულ ავზში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, პროექტის ფარგლებში წარმოსაქმნელი ფუჭი ქანების რაოდენობა იქნება დაახლოებით 78 500 მ<sup>3</sup>. ამოღებული გრუნტის მნიშვნელოვანი ნაწილი გამოყენებული იქნება უკუყრილების სახით, კერძოდ: საძირკვლების შევსებისათვის, ტურბინების და ქვესადგურის სამშენებლო მოედნების ტერიტორიების გეგმარებისათვის, მისასვლელი გზების ვაკისების მოსაწყობად და სხვა. პროექტის მიხედვით, მუდმივად დასაწყობებას დაექვემდებარება 17,618 მ<sup>3</sup> მოცულობის ფუჭი ქანები. ფუჭი ქანების მუდმივი

დასაწყობებისათვის შერჩეულია 5 900 მ<sup>2</sup> ფართობის ტერიტორია. GPS კოორდინატები: X-347595.43, Y-4662923.82.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ზოგადი ინფორმაცია გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების სახეებისა და იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება გარემოზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის სპეციფიკისა და უახლოეს მოსახლემდე მანძილის გათვალისწინებით, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევითა და ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის. ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევა დაკავშირებული იქნება სამშენებლო სამუშაოების პროცესთან. წარმოდგენილი ინფორმაციით დეტალური გაანგარიშებები ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევასთან და ხმაურის გავრცელებასთან დაკავშირებით წარმოდგენილი იქნება გზშ-ის ანგარიშში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო ქარის ტურბინების კონსტრუქციისა და სიმაღლეების გათვალისწინებით, მათი ვიზუალური აღქმა შესაძლებელია 4-6 კმ-ით დაცილებული ტერიტორიებიდან, უახლოესი საცხოვრებელი ზონის საზღვრიდან დაცილების მინიმალური მანძილი შეადგენს 350-400 მ-ს. შესაბამისად ქარის ელექტროსადგურებით გამოწვეულ ზემოქმედებებს შორის, ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ვიზუალურ ზემოქმედებას. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ტურბინების ფრთების ჩრდილის ციმციმთან დაკავშირებული მაღალი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის. ასევე, დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ დასახლებული პუნქტიდან დაშორების გათვალისწინებით (უახლოესი დაშორება 350-400 მ), ტურბინის ფრთების ბრუნვისას სინათლის-ჩრდილის მონაცვლეობით გამოწვეულ ზემოქმედებას შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს N3 და N5 ტურბინის უახლოეს საცხოვრებელ ზონაში. **გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იქნეს შეფასებული დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით გამოწვეული ვიზუალურ-ლანდშაფტური ზემოქმედების საკითხები, მათ შორის ჩრდილის ციმციმთან დაკავშირებული ზემოქმედება და წარმოდგენილი იქნეს შესაბამისი შემარბილებელი ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებები.**

წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, საპროექტო არეალის ძირითადი ნაწილი წარმოდგენილია ანთროპოგენურად დატვირთული ჰაბიტატებით. ზემოქმედების თვალსაზრისით, სენსიტიური ტერიტორია მდებარეობს პირველ და მეორე ანძებს შორის, სადაც განვითარებულია წაბლნარი ტყე ნაირბუჩქნარით, სადაც საქართველოს მოქმედი წითელი ნუსხით დაცული 2 სახეობა (ჩვეულებრივი წაბლი (*Castanea sativa*) და იმერული მუხა (*Quercus robur* subsp. *imeretina*) ფიქსირდება. დაგეგმილი საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელია ზემოქმედება ხელფრთიანებზე და ორნითოფაუნაზე. საპროექტო და მის მიმდებარე ტერიტორიებზე შესაძლოა მოხდეს ხელფრთიანთა 19 სახეობა, მათ შორის, ეროვნულ და საერთაშორისო დონეზე დაცული სახეობები, როგორიცაა: სამხრეთული ცხვირნალა (*Rhinolophus euryale*), ევროპული

მაჩქათელა (*Barbastella barbastellus*), ჩვეულებრივი ფრთაგრძელი (*Miniopterus schreibersii*), გიგანტური მელამურა (*Nyctalus lasiopterus*) და წვეტყურა მლამიობი (*Myotis blythii*) სხვა. წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, საკვლევ არეალში დაფიქსირდა 25-მდე სახეობის ფრინველი. დაფიქსირებული ინდივიდებიდან არ გამოვლენილა საქართველოს ან საერთაშორისო წითელი (IUCN) ნუსხით დაცული სახეობები. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ბიომრავალფეროვნების კვლევებისა და დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების შედეგად ბიომრავალფეროვნებაზე მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეფასების შესახებ წარმოდგენილი იქნება გზშ-ის ანგარიშში.

სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მონაცემებით, წარმოდგენილი მთლიანი საპროექტო ტერიტორიიდან 71 819 კვ.მ წარმოადგენს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ სახელმწიფო ტყეს. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია სპეციალური ტყით სარგებლობის უფლების მოპოვება, რისთვისაც საპროექტო დერეფანში ჩატარდება ხე-მცენარეული საფარის დეტალური კვლევა.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, დაგეგმილი საქმიანობა განხორციელების შედეგად ისტორიულ-კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე პირდაპირი სახის ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის. დოკუმენტში მითითებულია, რომ გზშ-ს ეტაპზე საპროექტო ტერიტორიებზე დაგეგმილია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების დეტალური კვლევა და შედეგები ასახული იქნება ანგარიშში, ასევე დაგეგმილი საქმიანობა შეთანხმებული იქნება სსიპ კულტურული მემკვიდრეობის ეროვნულ სააგენტოსთან.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშისა და საჯარო განხილვების შესახებ ინფორმაციის, როგორც გარემოსდაცვით საინფორმაციო პორტალზე, ასევე ზესტაფონის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. საჯარო განხილვების შესახებ ინფორმაცია განთავსდა ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში, ასევე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე და ფეისბუქ გვერდზე. ამასთან, ინფორმაცია გაეგზავნა ცენტრის გამომწერებს ელ. ფოსტის მეშვეობით. დაგეგმილი საქმიანობის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვები ცენტრის ორგანიზებით გაიმართა 2023 წლის 20 სექტემბერს ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, სოფ. შროშასა და სოფ. ძირულაში. საჯარო განხილვებს ესწრებოდნენ: გარემოს ეროვნული სააგენტოს, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის, შპს „აჭარ ენერჯი 2007“-ის, ზესტაფონის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოსახლეობა. საჯარო განხილვებზე დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით დაფიქსირებული შენიშვნები/მოსაზრებები ძირითადად ეხებოდა სოციალურ და საკომპენსაციო საკითხებს. დამსწრე საზოგადოების მხრიდან დასმულ საკითხებზე, შპს „აჭარ ენერჯი 2007“-ის წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ სოციალურ და განსახლების საკითხებზე მოხდებოდა დამატებითი შეხვედრის ორგანიზება ადგილობრივ მოსახლეობასთან. საჯარო განხილვებზე

გამოთქმული შენიშვნები/მოსაზრებები და შესაბამისი პასუხები/განმარტებები აისახა საჯარო განხილვების ოქმში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სააგენტოში არ წარმოდგენილა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ, იდენტიფიცირდა გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. განისაზღვრა და დადგინდა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

**გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:**

1. გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 2.1 გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
3. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

**4. გზშ-ის ანგარიშში, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:**

- დაგეგმილი საქმიანობის საჭიროების დასაბუთება (გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონის საფუძველზე);
- დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული გონივრული ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ ინფორმაცია, შესაბამისი დასაბუთებით (მათ შორის ქარის ელექტროსადგურის, ეგზ-ის და ქვესადგურის). მათ შორის არაქმედების (ნულოვანი) ალტერნატივის, ტექნიკური პარამეტრების ალტერნატივების, ადგილმდებარეობის ალტერნატივების ანალიზი და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების აღწერა-დასაბუთება.
- საპროექტო ტერიტორიის დეტალური აღწერა/გარემო პირობების დახასიათება. მათ შორის ქარის ტურბინა-გენერატორების კონკრეტული ლოკაციების, დამხმარე

ინფრასტრუქტურის, საპროექტო 110 კვ. ქვესადგურისა და ტურბინების ქვესადგურთან დამაკავშირებელი 35 კვ მაბვის მიწისქვეშა ელექტროგადამცემი ხაზის განთავსების ადგილების **დეტალური აღწერა**, საკადასტრო კოდების, ფართობების, GPS კოორდინატების მითითებით, პროექტის ერთიან Shp ფაილებთან ერთად;

- საპროექტო ინფრასტრუქტურიდან (ქარის ელექტროსადგური, ეგხ და ქვესადგური) დაზუსტებული მანძილები უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე, დასახლებულ პუნქტამდე და ზედაპირული წყლის ობიექტამდე, გენ-გეგმაზე კონკრეტული მანძილების მითითებით;
- საპროექტო ობიექტის ერთიანი გენერალური გეგმა, მაღალი გარჩევადობით და შესაბამისი ექსპლიკაციით, სადაც დატანილი იქნება ქარის ელექტროსადგურის შემადგენელი ყველა საპროექტო ინფრასტრუქტურული ობიექტი, მათ შორის საპროექტო ქვესადგური და ელექტროგადამცემი ხაზი;
- ქარის ელექტროსადგურის ფუნქციონირების ტექნოლოგიური სქემის დეტალური, თანმიმდევრული აღწერა, ელექტროსადგურის ჯამური სიმძლავრისა და (თვეების, წლების განმავლობაში) გამომუშავებული ელექტროენერგიის შესახებ ინფორმაციის მითითებით. საოპერაციო დროის/წლის განმავლობაში სამუშაო რეჟიმის შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო ქარის ელექტროსადგურის, ქვესადგურისა და ელექტროგადამცემი ხაზის ტექნიკური პარამეტრების, ფიზიკური მახასიათებლების ცხრილი, პროექტის განმარტებითი ბარათი და ყველა შემადგენელი ტექნიკური ნაგებობის აღწერა;
- დეტალური ინფორმაცია ტურბინების რაოდენობის, ტიპის, თითოეული ტურბინის ადგილმდებარეობის, დადგმული სიმძლავრის, ტურბინების სიმაღლისა და ფრთების დიამეტრის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია ტურბინებისთვის, ელექტროგადამცემი ხაზისა და ქვესადგურისთვის გათვალისწინებული დაცვის ზონებისა (ბუფერის) შესახებ (სქემატურ რუკაზე დატანით და შესაბამისი Shp ფაილებით);
- ქარის ელექტროსადგურის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული შესაბამისი/დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (თითოეული ობიექტის ტექნიკური მახასიათებლების მითითებით);
- ქვესადგურის ტერიტორიაზე სატრანსფორმატორო ზეთის დაღვრის პრევენციის მიზნით გასათვალისწინებელი ზეთშემკრები სისტემის შესახებ ინფორმაცია;
- ქარის ტურბინების ქვესადგურთან დამაკავშირებელი მიწისქვეშა 35 კვ ეგხ-ის, ეგხ-ის ტრანშეის სიღრმის და ტრანშეაში ეგხ-ის განთავსების პირობების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საპროექტო ელექტროსადგურის და შემადგენელი ინფრასტრუქტურის მოწყობის ფარგლებში ფიზიკური/ეკონომიკური განსახლების შესახებ (არსებობის შემთხვევაში);
- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპებზე წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია.
- ინფორმაცია მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპებზე წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური და სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ;

- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ავარიული სიტუაციების შესახებ ინფორმაცია, მართვის ღონისძიებების მითითებით. ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში, საქმიანობის დაწყებამდე არსებული გარემოს პირვანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანების ზოლის მოწყობის შესაძლებლობის შესახებ;
- ზემოქმედების არეალში არსებული საპროექტო მიწის ნაკვეთების საკუთრების ან/და სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- ინფორმაცია გზშ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიებო კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ.

#### **4.1. გზშ-ის ანგარიშის გეოლოგიურ ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**

##### **გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა:**

- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები (უნდა მოიცავდეს საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერასაც).

##### **გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:**

- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- ფუჭი ქანების განთავსების ადგილის (სანაყარო) და სამშენებლო ბანაკის მოწყობისათვის საჭირო საპროექტო დოკუმენტაციის წარმოდგენა განსახილველად.

#### **4.2. პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:**

- სამშენებლო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი ვადების მითითებით. ამასთან, მოცემული იყოს სამშენებლო სამუშაოების გეგმა-გრაფიკი;
- ინფორმაცია მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის შესახებ;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოებისა და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა

და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით) ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოცულობისა და მისი განთავსების პირობებისა და ადგილმდებარეობების (GPS კოორდინატები, Shp ფაილები) მითითებით;

- ინფორმაცია მშენებლობის პროცესში წარმოსაქმნელი ფუჭი ქანების რაოდენობისა და მართვის შესახებ, ფუჭი ქანების განთავსების ადგილების/სანაყაროების (GPS კოორდინატები, Shp ფაილებთან ერთად) მითითებით;
- დასაბუთებული უნდა იყოს სამშენებლო ბანაკისა და სანაყაროების განთავსებისთვის შერჩეული ადგილ(ებ)ის გარემოსდაცვითი და ტექნიკური უპირატესობები. სანაყაროებისთვის ტერიტორიის შერჩევისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს ასევე მოქმედი კანონმდებლობა, რომელიც სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე სანაყაროს მოწყობას არ ითვალისწინებს;
- მშენებლობისთვის საჭირო სამშენებლო მასალების მოპოვების შესახებ ინფორმაცია.

#### **4.3. საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწყობის საკითხები:**

- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზების შესახებ (არსებული/საპროექტო გზების სქემატურ ნახაზებზე და shp ფაილებზე ასახვით);
- ინფორმაცია ახალი მისასვლელი გზების მოწყობის ან/და არსებულის რეაბილიტაციის შესახებ. ახალი მისასვლელი გზების მოწყობის ან/და არსებული გზების რეაბილიტაციის შემთხვევაში, წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია გზების პარამეტრებისა და მოწყობის სქემის მითითებით, ასევე შეფასებული უნდა იქნეს გზების მოწყობით/რეაბილიტაციით გამოწვეული ზემოქმედება გარემოს კომპონენტებზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე;

#### **4.4. სამშენებლო ბანაკის განთავსების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის:**

- დეტალური ინფორმაცია სამშენებლო ბანაკ(ებ)ის შესახებ, ბანაკ(ებ)ის საპროექტო დოკუმენტაციის მითითებით;
- წარმოდგენილი უნდა იყოს ასევე სამშენებლო ბანაკ(ებ)ის დაზუსტებული ადგილმდებარეობა (GPS კოორდინატების მითითებით, shp ფაილებთან ერთად), ასევე დასაბუთებული უნდა იყოს ბანაკის განთავსებისთვის შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი და ტექნიკური უპირატესობები;
- დაზუსტებული ინფორმაცია სამშენებლო ბანაკ(ებ)იდან უახლოეს მოსახლემდე მანძილი;
- სამშენებლო ბანაკისთვის შერჩეული ტერიტორიის დეტალური აღწერა-დახასიათება;
- სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით;
- სამშენებლო ბანაკ(ებ)ზე წყალმომარაგებისა და ჩამდინარე წყლების მართვის შესახებ საკითხები;
- სამშენებლო ბანაკის ელექტროენერგიით მომარაგების საკითხები;

- სამშენებლო ბანაკზე (არსებობის შემთხვევაში) საწვავის შესანახი რეზერვუარის ტიპის, ტევადობისა და განთავსების პირობების შესახებ ინფორმაცია;

#### **4.5. გზშ-ის ანგარიშში, ბიომრავალფეროვნების შეფასების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**

- სკოპინგის ანგარიშში, ქვესადგურის განთავსების ალტერნატივებიდან უპირატესად მიჩნეულია პირველი ალტერნატივა, მიწის სამუშაოების სიმცირიდან გამომდინარე, თუმცა აქვე მითითებულია, რომ ეს ტერიტორია ტყით დაფარულია და მდებარეობს სახელმწიფო ტყის საზღვრებში, განსხვავებით მე-2 ალტერნატივისაგან. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საჭიროა ჩატარდეს ბიომრავალფეროვნების დეტალური კვლევა, საპროექტო ტერიტორიისთვის (ორივე ალტერნატიული ვარიანტის ტერიტორიისთვის) და კვლევაზე დაყრდნობით გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს დეტალური და დასაბუთებული ინფორმაცია შერჩეულ ალტერნატიულ ვარიანტთან დაკავშირებით;
  - ზემოაღნიშნულ, ბიომრავალფეროვნების ყველა კომპონენტის კვლევის და უკვე ჩატარებული კვლევების (სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით 2022 და 2023 წლებში) შედეგების ანალიზისა და შეჯერების საფუძველზე: გზშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს ინფორმაცია ბიომრავალფეროვნებაზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ნაწილში, ასევე სათანადო შემარბილებელი, ზემოქმედების თავიდან აცილების ქმედებები, საჭიროებისამებრ შემოთავაზებული უნდა იქნეს საკომპენსაციო ღონისძიებები, რასაც განხორციელებს კომპანია. ასევე ანგარიშში დეტალურად უნდა იყოს განხილული ინფორმაცია ფრინველთა დამაფრთხილებელი მოწყობილობების შესახებ, მათ შორის წარმოდგენილ იქნას დამატებითი ინფორმაცია პროექტისთვის გამოყენებული კონსტრუქციის ფერსა და ფორმაზე ფრინველების შეჯახებით გამოწვეული სიკვდილიანობის შემცირების კუთხით, ასევე დამაფრთხილებელი მოწყობილობების ეფექტურობის დასაბუთებით;
  - დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი კუმულაციური ზემოქმედების ამსახველი ნაწილი, მათ შორის განხილული უნდა იყოს 110 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის მოწყობით, რომელიც მიერთებული იქნება 500 კვ ძაბვის ქვესადგურ „ზესტაფონი 500“-თან, მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედება, განსაკუთრებით ფრინველებთან და ხელფრთიანებთან მიმართებით;
  - გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს მონიტორინგის გეგმა, რომელშიც აისახება ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ფარგლებში ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე დაკვირვების შესახებ.
5. **დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:**

- ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, მათ შორის ემისიები სამშენებლო ტექნიკისა და სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტის (მოწყობის შემთხვევაში) მუშაობისას, გაბნევის ანგარიშის მითითებით. ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იყოს ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი/პრევენციული ღონისძიებები და მონიტორინგის საკითხები;
- პროექტის ფარგლებში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს არსებობის/მოწყობის შემთხვევაში გზშ-ის ანგარიშს თან უნდა ახლდეს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს ხმაურის გავრცელების მოდელირება;
- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე და გრუნტის ხარისხზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- გეოლოგიურ და ჰიდროგეოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ზედაპირული წყლის ობიექტზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ვიზუალურ-ლანდშაფტური ცვლილებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- შუქ-ჩრდილების ციმციმით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება მიმდებარე ტერიტორიაზე, მოსალოდნელი მოციმციმე ჩრდილების გავლენის მოდელირება;
- ზამთრის პერიოდში ქარის ტურბინებზე ყინულის წარმოქმნით/ყინულის ცვენით გამოწვეული ნეგატიური ზემოქმედების შეფასება, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- ელჭექის რისკის შეფასება და მეხამრიდი სისტემის შესახებ ინფორმაცია;
- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ნარჩენების გავრცელების მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება. ინფორმაცია მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების და მათი შემდგომი მართვის შესახებ, „ნარჩენების მართვის კოდექსისა“ და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად;
- შესაძლო პირდაპირი ან/და არაპირდაპირი ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე, მოსალოდნელი ზემოქმედების აღწერა და შედეგების შესწავლა, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში სატრანსპორტო გადაზიდვებით/სამშენებლო ტრანსპორტის გადაადგილებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების (მარშრუტებისა და

სატრანსპორტო ოპერაციების რაოდენობის მითითებით), მათ შორის სატრანსპორტო ნაკადებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების დეტალური შეფასება, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. ზემოაღნიშნული ფაქტორებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასებისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს საკვლევ რეგიონში არსებული და დაგეგმილი პროექტები;

- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე (წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო არეალში ზემოქმედებას დაქვემდებარებული მიწის ნაკვეთებისა და მათი მესაკუთრეების ინფორმირების/შეთანხმების შესახებ ინფორმაცია, ასევე არსებობის შემთხვევაში, ქარის ტურბინების დაცვის ზონაში/ბუფერში მოქცეული მიწის ნაკვეთების შესახებ ინფორმაცია და შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია) ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე (მათ შორის სამოვრებზე ზემოქმედება). ამასთან, განისაზღვროს ადამიანის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. ასევე, მოცემული იყოს სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების გათვალისწინების შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია რეგიონში არსებული და/ან დაგეგმილი საქმიანობების გათვალისწინებით;
- დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით გამოწვეული გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკების მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- ობიექტის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპებისთვის შემუშავებული **შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი**;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი **გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა** (შესაბამისი საკონტროლო წერტილების მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ მითითებით);
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები, რეკომენდაციები და დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები.
- გზშ-ის ეტაპზე, დოკუმენტის მომზადებისას გამოყენებული ნებისმიერი ლიტერატურის შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი უნდა იქნეს შესაბამის ქვეთავში (მაგ. ბიბლიოგრაფია, გამოყენებული ლიტერატურა), სადაც მითითებული იქნება ინფორმაციის გავრცელების წყარო, ელ. ბმული ან/და წიგნის/ნაშრომის/სტატიის ავტორის, გამოცემის წელის, წიგნის/სტატიის დასახელებისა და გამოყენებული გვერდების შესახებ ინფორმაცია.

## **6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:**

- მნიშვნელოვანია გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნეს - პროექტთან დაკავშირებით ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირების, მათი პოზიციების, დამოკიდებულების, აზრის გათვალისწინების და შეთანხმების (არსებობის შემთხვევაში) ამსახველი ინფორმაცია;
- სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს ინფორმაციით, წარმოდგენილი მთლიანი (ქვესადგურის ფართობი, ფუჭი ქანების სანაყარო, გზები, ტურბინების განთავსების ადგილები) 187333 კვ.მ ფართობიდან (Shp ფაილი), 71 819 კვ.მ წარმოადგენს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ სახელმწიფო ტყეს. იმ შემთხვევაში თუ დაგეგმილია სპეციალური ტყითსარგებლობის უფლების მოპოვება სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების დამტკიცების თაობაზე საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 18 მაისის N221 დადგენილებით განსაზღვრული საქმიანობა ან მისი განკარგვა საჭიროებს შეთანხმებას სახელმწიფო ტყის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან. იმ შემთხვევაში, თუ პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია ტყის სტატუსის შეწყვეტის უფლების მოპოვება, გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს ტყის სტატუსის შეწყვეტისთვის საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტები. ტყის სტატუსის შეწყვეტა რეგულირდება საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 06 ოქტომბრის №496 დადგენილებით „ტყის სტატუსის მინიჭების, შეწყვეტისა და ტყის საზღვრების დადგენისა და კორექტირების/შეცვლის შესახებ“ და შესაბამისად გათვალისწინებული უნდა იქნეს აღნიშნული დადგენილების მოთხოვნები;
- საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ინფორმაციით, საპროექტო არეალში არ მდებარეობს კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლები და ტერიტორია არ ექცევა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლების ვიზუალური დაცვის არეალებში. რაც შეეხება საპროექტო ტერიტორიაზე არქეოლოგიური ობიექტების არსებობის საკითხს, უნდა განხორციელდეს პირველადი კვლევა, რომლის შედეგები ასახული უნდა იყოს გზშ-ს ანგარიშში;
- სკოპინგის ანგარიშში განხილულია ქარის ელექტროსადგურის ადგილმდებარეობის სამი ალტერნატიული ვარიანტი, ხოლო shp ფაილებში ასახულია ორი (მესამე და პირველი ალტერნატიული ვარიანტი) ალტერნატივა. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ ინფორმაცია უნდა აისახოს shp ფაილებში;
- გარემოზე ზემოქმედების სათანადოდ შეფასებისათვის და ეფექტური შემარბილებელი, პრევენციული და საკომპენსაციო ღონისძიებების დასახვა- განხორციელების მიზნით, მიზანშეწონილია ქარის ელექტროსადგურის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერგიის ქსელში ჩართვის 110კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის პროექტი წარმოდგენილ იქნეს დაგეგმილ საქმიანობასთან ერთად ერთად, ერთიანი გზშ-ის ანგარიშის სახით, როგორც პროექტის ერთ-ერთი შემადგენელი კომპონენტი. აღნიშნული სახით, გზშ-ის ანგარიშის წარმოდგენის შემთხვევაში, მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია: საერთო ქსელთან მიერთებისათვის განკუთვნილი საპროექტო ეგზ-

ის ძირითადი პარამეტრების, ფიზიკური მახასიათებლების, ტექნიკური გადაწყვეტების (ძაბვა, გაბარიტები, ეგზ-ის ტიპი, სიგრძე და სხვ), ასევე მისი გაყვანით გამოწვეული გარემოზე ზემოქმედების საკითხების და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია; ეგზ-ის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ ინფორმაცია; ამასთან, მოცემული უნდა იყოს კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება, რეგიონში არსებული ან/და დაგეგმილი ელექტროგადამცემი ხაზების გათვალისწინებით. **ზემოაღნიშნულის განუხორციელებლობის შემთხვევაში გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს სათანადო დასაბუთება;**

- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს „ცხოველთა გადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკურ-საკარანტინო ღონისძიებათა განხორციელების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 ივლისის №348 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე - „საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 09 ივნისის N274 დადგენილებით დამტკიცებული „ცხოველების ჯილბითან ბრძოლის პროფილაქტიკური საკარანტინო წესით“ განსაზღვრული მოთხოვნების დაცვის შესახებ ინფორმაცია.
- გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია საპროექტო ინფრასტრუქტურის მიერ მიწისქვეშა ობიექტების გადაკვეთების შესახებ (არსებობის შემთხვევაში) მესაკუთრეებთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაციის წარმოდგენით;
- წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, საპროექტო არეალი მოიცავს სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებს. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია მიწის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ნაკვეთების სტატუსის შეცვლის (არასასოფლო-სამეურნეო) შესახებ;
- გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების დაწყებისთვის, გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იქნეს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული მოთხოვნა;

**გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული საკითხის გათვალისწინების შესახებ, ერთიანი ცხრილის სახით.**

### **დასკვნითი ნაწილი**

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „აქარ ენერჯი-2007“-ის მიერ წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, 50 მგვტ სიმძლავრის ქარის ელექტროსადგურისა, 110 კვ ქვესადგურისა და 35 კვ ძაბვის მიწისქვეშა ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას, **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი, შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიშში

შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.